

תאריך: 5.6.05

בתשובה נא לציין: 30879

לכבוד
אביחי מנדלבלית, אל"מ
הפרקליט הצבאי הראשי
צה"ל

טלפון: 03-5692911
בפקס: 03-5694370

שלום רב,

הנדון: בג"צ 2369/05 עג'רמי נ' הפצ"ר
ערר על החלטת הפרקליטות הצבאית שלא לפתוח בחקירה
בשם מרשי, עג'רמי
ת.ז., תושב רפיח
אחיו, ילדיו ובני משפחת עג'רמי

1. בהתאם להודעתנו לבית המשפט העליון, אנו מגישים בזאת ערר על ההחלטה לא לפתוח בחקירה פלילית לבירור נסיבות מותה של המנוחה עג'רמי, ופציעתם של העורר, בן זוגה של המנוחה, ושני אחיו (העותרים 1-3 בעתירה).
2. ערר זה נכפה עלינו להגיש כשנה ושמונה חודשים מיום האירוע, עקב ההשתהות הבלתי סבירה, גם לעמדתכם, בקבלת ההחלטה באשר לפתיחה בחקירה, השתהות שמקורה במחדל חמור של גורמים שונים בצבא. די בכך בלבד, על מנת שערר זה ייבחן באופן המהיר והמקצועי ביותר, וכך מצופה שתנהגו.
3. האירוע נשוא העתירה ונשוא הערר הוא אירוע טראגי לכל הדעות, בו נהרגה אישה חפה מפשע, רעיה, אם לילדים קטנים ובהם תינוקת בת חודשיים, בפתח ביתה, כשהיא בתוך מכוניתה. באירוע נורו גם שני אחיו של העורר, כשכל חטאם היה בניסיונם לפנות את הפצועים לקבלת טיפול רפואי.
4. נסיבות מותה של האישה מעולם לא נחקרו, ואף לא תוחקרו באמצעות תחקיר מבצע. אדרבא, גרסתכם סובלת מסתירות פנימיות וסתירות מול גרסאות אחרות שנמסרו על ידי גורמי צבא לאירועי אותו לילה. גרסתכם אף אינה נשענת על תשתית עובדתית סבירה.
5. חמור מכך – אף אם תתקבל לחלוטין גרסתכם לגבי האירוע המתואר, יש מקום לחקור ולהעמיד לדין, שכן בגרסתכם מתוארים מעשים שהם בגדר עבירה פלילית.

האירוע נשוא הערר

6. משפחת עגירמי מתגוררת בשכונת אל-סלאם בעיר רפיח ברצועת עזה. בליל יום 17.10.03 חשה ____ עגירמי ברע. ____, אשר הייתה רק כחודשיים לאחר לידת בתה הקטנה, סבלה מכאבים בבטנה. העורר ביקש לפנותה מייד לבית החולים לקבלת טיפול רפואי.
7. בשעה שתיים וחצי בלילה לערך, כשפתח העורר את דלת החניה, הצמודה לבית, נפתחה לעברו אש חיה וקטלנית על ידי חיילים. אשתו המנוחה הייתה בזמן זה בתוך המכונית. שני אחיו של העותר, אשר היו בתוך הבית מיהרו לצאת להגיש עזרה. הם ביקשו להסיע את בני הזוג לבית החולים במכונית של העותר. שוב נפתחה לעברם אש חיה.
8. הכדורים פגעו בכל הנוכחים ובגוף הרכב. מירי זה נפגעו כולם. כל הנפגעים פונו כעבור זמן מה לבית החולים אבו יוסף אלנג'אר באמצעות אמבולנס. משם הועברו לבית החולים האירופאי בעזה. ____ הגיעה לבית החולים במצב אנוש ומתה זמן קצר לאחר הגעתה לבית החולים האירופאי. העורר נפצע מרסיסים בחזהו, אשר רק במזל לא פגעו בליבו, ביד שמאל, במרפק ובאיברים נוספים. עד היום הוא נאלץ לעבור טיפולי פיזיותרפיה. אחיו, ____, נפגע בצוואר, בבטן ובאיברים נוספים. גם הוא סובל מכאבים, ונאלץ לבלוע תרופות ולעבור טיפולי פיזיותרפיה עד היום. האח השני, ____, נפגע ברגל ובשוק ימין. עד היום הוא נאלץ לבלוע תרופות רבות.
9. העותר סבור כי הירי בוצע מאזור המשתלה או הבניין הסמוך למשתלה, בניין ששייך למשפחת בהלול, אך אינו יכול לומר בוודאות, שכן אין לו ידע אישי על כך. על פי הידוע לו נמצאו למחרת היום טביעות נעליים צבאיות באזור המשתלה.
10. יצוין כי בשעות הבוקר של יום ה-18.10.03, כפי שנמסר לעורר ונכתב בעיתונות, ובכל מקרה, לאחר האירוע נשוא התלונה, נהרגו שני פלסטינים אחרים בשכונה. ההרוגים מהאירוע השני הם ____ אבו חסיין, ו____ מורעייר.

נימוקי סגירת התיק

11. בתשובה לעתירה הודיעה עו"ד בריסקמן ממחלקת הבג"צים, כי הוחלט לסגור את התיק על בסיס ממצאים כלליים לגבי אירועי אותו הלילה. כאמור, לא נערכה בדיקה קונקרטיית לטענה כי אזרחית חפה מפשע נהרגה. על פי התרשומות של אירועי אותו יום הגיעה פרקליטת פיקוד דרום למסקנה הבאה:

האירוע הדומה ביותר לאירוע המתואר על ידי העותרים, והמתאים מבחינת הזמן והמקום, הוא אירוע ממהלך הלילה שבין 17.10.03 לבין ה-18.10.03, עת זוהו על ידי חיילי צה"ל שתי דמויות חמושות, אשר ניסו להניח מטען. החיילים ביצעו ירי לעבר אותן דמויות, וזיהו פגיעה. לאחר מכן, זוהו שתי דמויות נוספות שהגיעו למקום על מנת לפנות את הנפגעים, והחיילים ביצעו ירי גם לעברם, ושוב זוהתה פגיעה. למקום הגיע אמבולנס, אשר פינה את ארבעת הנפגעים. במקום

נותר תיק, שלהבנת הכוחות הכיל את מטען החבלה האמור. לאחר מכן, זוהו שני אנשים נוספים, הניגשים למקום, ונראו כמי שמתעסקים עם אותו תיק. נורתה אש גם לעברם, ופגיעה זוהתה גם במקרה זה (פיסקה 9).

היעדר תשתית עובדתית

12. גירסה זו מבוססת בעיקרה על יומן מבצעים, אשר העתק ממנו הועבר לעוררים. מדובר בדיווח אחד, זהה לחלוטין לגרסה שהוצגה בתשובה לעתירה, אשר בו מתוארת כל פעילות הלילה בפיסקה אחת, עשר שורות. לא ניתן להבין מי הגוף שערך את הרישום והמכונה "רותם" אולם ברור כי הדיווח שהגיע מהאוגדה אינו הדיווח המפורט שניתן למצוא ביומני המבצעים של הכוחות הפועלים בשטח וכי מדובר למעשה בסיכום קצר שמועבר כדיווח לדרג גבוה. בדיווח זה לא ניתן להבין את שעת התרחשותם של האירועים, נתון משמעותי לחקירת המקרה.

מצ"ב הדף מיומן המבצעים, נספח א'.

13. די בהצצה בדף יומן מבצעים זה על מנת להבין כי אם זה חומר הבירור שעליו מבוססת הגירסה שהוצגה בבג"צ אזי, מדובר, בלשון המעטה, בבדיקה מאוד לא יסודית. "ליל לחימה", על פי תיאורכם, בו נהרגים שלושה אנשים ונפצעים לפחות שלושה נוספים, מסתכם בתיעוד של 10 שורות, אשר נכתבו כאירוע אחד, פיסקה אחת, ולא כדיווחים בזמן אמת, כפי שמצופה. ודאי קיימים יומני מבצעים מפורטים יותר של הכוחות בשטח (רמת פלוגה, גדוד חטיבה). הימנעות מבדיקת יומנים אלו מהווה התרשלות של ממש בחקירת התלונה והיא לבדה מצדיקה חקירה נוספת.

סתירות חיצוניות מול גירסאות אחרות

14. גרסתכם לתלונה נשוא הערר אינה שונה רק מגירסת העורר, היא שונה גם מגרסאות שהוצגו על ידכם בעבר, כפי שהוצגו בעיתונות והודעות דובר צה"ל. **סתירות אלו מטילות צל משמעותי על אמינותה ושלמותה של הגירסה שהצגתם**, גירסה שכאמור מבוססת על קטע קצר מיומן מבצעים.

15. גירסה אחת נמסרה לכתב "הארץ", ארנון רגולר מפי "קצינים בכירים", ופורסמה ביום 19.10.03. על פי גרסה זו אשתו של העורר נהרגה בחילופי אש שנערכו בין צלפי צה"ל וחולית מניחי מטענים של החמאס. על פי הגירסה, שנמסרה על ידי "קצינים בכירים", הייתה אשת העורר המנוחה שותפה פעילה להנחת המטענים, ונהרגה יחד עם ____ אבו חסיין, מה שהוביל את הקצינים למתוח ביקורת על השימוש, לכאורה, הראשון בנשים לביצוע פיגועי טרור. עוד נטען כי במקום נערכו סריקות ונמצאו שלוש פצצות מרגמה.

מצ"ב העתק הכתבה, נספח ב'.

16. דומה שגירסת "הקצינים הבכירים" מצוצה מהאצבע, אולם ההתייחסות לדברים בעיתונות למחרת יום האירוע מעוררת תמיהות קשות בדבר הנסיבות שהביאו לכך שהיום לא נותר אלא לחפש דיווח על אירוע דומה. נראה שהמידע על ההרג, שהגיע לרשות גורמי הצבא לא הביא לתחקיר ראוי בזמן אמת, ובמיוחד לא נעשה כל ניסיון לגבות גרסה של האזרחים הפלסטינים.

17. כך או כך, התפארות זו של "הקצינים הבכירים" על הפגיעה ב"טרוריסטית מסוכנת", האישה הראשונה שמתפתת בהנחת מטענים כביכול, לא מצאה, מסיבה כלשהי, דרכה להודעת דובר צה"ל שפורסמה ביום 19.10.03 ובו צוין רק חיסולו "לפנות בוקר" (של יום 19.10.03 במקום יום 18.10.03) של ____ אבו חסיין ("____ אא-חצין") ואין כל זכר להריגתה של אשת העורר ופציעתם של העוררים.

מצ"ב העתק הודעות דובר צה"ל מאותו שבוע, נספח ג.

סתירות פנימיות

18. **בגרסתכם ישנן טענות מהותיות אשר אינן מסתדרות עם העובדות הידועות לנו. די בסתירות אלו כדי לחייב חקירה מעמיקה.**

19. על פי גרסתכם זיהה כוח צבאי שני חמושים שניסו להניח מטען, בוצע לעברם ירי וזוהתה פגיעה ודאית. קביעה זו אינה מסתדרת עם העובדה הידועה לנו כי **הירי נפתח לעבר העורר בלבד**, כשפתח את דלת החנייה בביתו, ואילו אשתו המנוחה הייתה צפונה ברכבם עת נפתח הירי. לאור זאת **לא ניתן היה לזהות "שני חמושים" כהגדרתכם**, אלא אם "חמושים" שזוהו אינם העורר ובת זוגו.

20. גם ההנחה כי עסקו בהנחת מטען אינה מתקבלת על הדעת, שכן העורר ואשתו נורו בפתח ביתם, אשר על כביש צידי. **אדם אינו מניח מטענים בפתח ביתו**, שם נמצאים ארבעת ילדיו ובני משפחתו. ממילא הימצאותה של המנוחה ברכב עת נפתח הירי שוללת את ההנחה שנצפתה כשהיא מניחה מטען.

21. לכך יש להוסיף, כי בדיווח **אין כל אזכור לרכב של העורר** ולניסיון לפנות את הפצועים ברכב זה או את הירי שהתבצע לעבר הרכב – אי אזכור של פרט כה מהותי מחזקת את הדרישה לחקירה מעמיקה.

ירי בלתי מוצדק

22. הנה כי כן, לא ניתן היה לזהות את העורר ואשתו המנוחה כשני חמושים המניחים מטענים ועל כן לא הייתה כל הצדקה לפתוח עליהם בירי על מנת להרוג. חשוב להדגיש כי **מי ששלט בסיטואציה ברגע הירי היו החיילים** במקום, אשר ככל הנראה היו מוסווים ובמקום שולט. החיילים הם שזיהו את העורר ואשתו (אם אכן זיהו אותם) והם שפתחו בירי מדויק (ייתכן שירי צלפים) לעבר בני הזוג.

23. מאחר ובנסיבות אלו לא הייתה סכנה מיידיית לחייהם של החיילים, ומאחר והירי התבצע ללא אזהרה על אזרח שיצא מפתח ביתו (באותו לילה לא הוכרז עוצר ולא נמסר לעורר כי אסור לו לעזוב את ביתו), אך ברור כי אלו מעשים שלא יעשו, ולא די בהצדקה כלשהי כדיעבד, הצדקה שאין לה כל ביסוס בעובדות, כדי לסגור את התיק.

24. יש לשים דגש על כך שהירי בוצע בשכונת מגורים, בה חלה חובת זהירות מיוחדת, אף כשמדובר בפעולה בתוך שטח שפועלים בו גורמים העוינים לכוח הצבאי.

25. **התשובה לחלק מהסתירות יכול שתימצא בחקירה מעמיקה**, אשר תבחן היכן היו ממוקמים החיילים, האם היו ברשותם אמצעי ראיית לילה והאם נעשה בהם שימוש בטרם נפתח הירי, האם התבצע ירי צלפים, מי הכוח שזיהה את "שני החמושים" והאם זה אותו כוח שירה עליהם, מה היו הוראות הפתיחה באש, האם הכירו החיילים את השכונה ואת מקומם של הצירים והבתים, הכיצד הניחו שמדובר בניסיון להנחת מטען והאם נרשם דו"ח כלשהו בדבר זיהוי המטען ונטרולו.

הפגיעה באחיו של העורר- עבירה פלילית אף לגרסתכם

26. על פי גרסתכם, לאחר שזוהתה פגיעה ודאית בעורר ואשתו המנוחה, "זוהו שתי דמויות נוספות שהגיעו למקום על מנת לפנות את הנפגעים, והחיילים ביצעו גם לעברם, ושוב זוהתה פגיעה" (מתוך תשובתכם לבג"צ). תיאור זה, אשר מתייחס לאחיו של העורר, מהווה עבירה חמורה והפרה קשה של טוהר הנשק – מבלי שנשקפה סכנה לחייהם, ואף שזיהו פגיעה ודאית באותם אנשים עליהם ירו קודם לכן, פתחו באש על מנת להרוג את מפניהם.

27. **הדבר עומד בניגוד מוחלט לצו המצפון והמוסר ולאמנות החלות על לחימה** (ר' אמנת ג'נבה הראשונה). מתן אפשרות לאויב לפנות את פצועיו הוא ממנהגי המלחמה הבסיסיים ביותר, אשר יש לכבדו בכל הנסיבות ואף בעיצומה של הלחימה, על אחת כמה וכמה שהמפנים הם אזרחים, קרובי משפחה של הנפגעים שגם הם אזרחים, וכאשר המפנים אינם מסכנים את חיי הכוח הלוחם באופן כלשהו.

28. האם ניתן לצפות כי בני משפחה של אדם שזה מקרוב נורה ונפצע לא יקפצו מייד להסיגו לאחור ולפנותו מזירת הסכנה?! הלא אף לפי המסורת היהודית מצווים כי "לא תעמוד על דם רעך". האם ניסיון לפנות פצועים מהווה עילה לעונש מוות מיידי?!

29. והנה, מודים אתם בעובדות ולא מעורר הדבר כל נורה אדומה. לא רק שאינכם רואים בכך מעשה בל יעשה, אפילו חקירה אין בדעתכם לערוך. נותר רק לתמוה כיצד שנות האינתיפאדה הקהו את חושינו המוסריים בצורה כה קשה.

סיכום

30. הטרגדיה של משפחת העורר קשה ביותר. ברגע אחד התפרקה משפחה שלמה, אם המשפחה נהרגה, שלושה אחים נפצעו פצעים קשים, ילדים הפכו ליתומים. משפחת העורר עברה טראומה, שמשפחות מעטות בלבד עברו כמוה.

31. ואם לא די בכך, קצינים בכירים, בעילום שם, הכפישו את זכרה של המנוחה תוך שהם מציגים אותה כמי שעסקה בהנחת מטענים ובכך רמסו גם את כבודה בשנית לאחר מותה.

32. העוררים אינם רואים בחקירה תכלית או מטרה, אלא האמצעי המינימאלי להוצאת האמת לאור. כפי שהתברר, התחקיר והבדיקה לא עשו זאת ושאלות רבות נותרו פתוחות.

33. עד לפני שנים מועטות נהגתם לפתוח בחקירה אוטומטית כל אימת שנהרג אזרח שאינו מעורב בחלימה, ולאחרונה הודעתם כי בדעתכם לבחון מחדש את המדיניות הנוכחית, לפיה, ככלל, אין פותחים בחקירות פליליות גם במקרי מוות. מקרה זה הוא כה חמור וקשה, והתהיות והשאלות הנותרות פתוחות בעניינו הן כה מסובכות ומורכבות, ועל כן בדיוק זה המקרה המדגים מדוע אין להסתפק בתחקיר ובדיקת יומני המבצעים ויש להיכנס לעומקם של דברים.

34. רק חקירת מקרה זה ומקרים דומים עשויה להביא להיטהרות הצבא ממעשים בלתי מוסריים ולדופי המוטל בפעילותו בשטחים.

לאור כל האמור אבקשך לפתוח בחקירה מיידית של נסיבות מותה של אשת העורר ופציעתו של העורר ואחיו. אבקשך להודיענו דבר.

בכבוד רב,

גיל גן-מור, עו"ד ; שירין בטשון, עו"ד

העתק :

עו"ד דנה בריסקמן, מחלקת הבג"צים
סא"ל זנה מודזגברילשווילי, פרקליטת פיקוד דרום